

HARDENER 007 1378

Päiväys: 16.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

1. AINEEN TAI VALMISTEEN JA YHTIÖN TAI YRITYKSEN TUNNISTETIEDOT**1.1 Kemikaalin tunnistustiedot****1.1.1 Kauppanimi**

HARDENER 007 1378

1.1.2 Tunnuskoodi

007 1378

1.2 Kemikaalin käyttötarkoitus**1.2.1 Käyttötarkoitus sanallisesti ilmoitettuna**

Maalaustyö

Tuotteen kuvaus: Polyuretaanikovettaja

Vain teolliseen ja ammattikäyttöön. Tuotetta ei ole tarkoitettu kuluttajakäyttöön.

1.3 Valmistajan, maahantuojan tai muun toiminnanharjoittajan tunnistustiedot**1.3.1 Valmistaja, maahantuoja tai muu toiminnanharjoittaja**

Tikkurila Oyj

1.3.2 Yhteystiedot**Postiosoite**

PL 53

Postinumero ja -toimipaikka

01301 VANTAA

Puhelin

(09) 857 71

Telefax

(09) 8577 6936

1.3.4 Käyttöturvallisuustiedotteesta vastaa

Tikkurila Oyj, Tuoteturvapalvelu, e-mail: productsafety@tikkurila.com

1.4 Hätäpuhelinnumero**1.4.1 Numero, nimi ja osoite**

Tikkurila Oyj, Ympäristö ja turvallisuus: (09) 857 71; Myrkytystietokeskus: (09) 471 977

2. VAARAN YKSILÖINTI

Helposti syttyvä, F

Haitallinen, Xn

Terveydelle haitallista hengitettynä. Ärsyttää silmiä. Altistuminen hengitysteitse ja ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä. Voi olla vaarallista sikiölle. Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.

Tarkemmat varoitusetikettitiedot on esitetty kohdassa 15.1.

3. KOOSTUMUS JA TIEDOT AINEOSISTA**3.1 Vaaraa aiheuttavat aineosat****3.1.1****CAS-numero****EINECS****3.1.2****Aineosan nimi****3.1.3****Pitoisuus****3.1.4****Varoitusmerkki, R-lausekkeet ja muut tiedot aineosasta**

9017-01-0

-

Isosyanaattisideaine

10 - 25 %

Xi; R43

26471-62-5

247-722-4

Tolueenidi-isosyanaatti (TDI)

< 0,5 %

T+; R26-36/37/38-40-42/43-52/53

141-78-6

205-500-4

Etyyliasettaatti

25 - 50 %

F, Xi; R11-36-66-67

123-86-4

204-658-1

n-Butyyliasettaatti

5 - 10 %

-; R10-66-67

110-19-0

203-745-1

Iso-Butyyliasettaatti

5 - 10 %

F; R11-66

108-65-6

203-603-9

2-Metoksi-1-metyylietyyli-asettaatti

1 - 5 %

-; R10

108-88-3

203-625-9

Tolueeni

10 - 20 %

F, Xn; R11-38-48/20-63-65-67

4083-64-1

223-810-8

Tosyyli-isosyanaatti

< 1 %

Xn; R14-36/37/38-42

-

-

Tolueeni di-isosyanaatti polymeeri

10 - 25 %

Xi; R43-36

HARDENER 007 1378

Päiväys: 16.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

4. ENSIAPUTOIMENPITEET**4.1 Erityiset ohjeet**

4.2 Hengitys

Liian suurelle liuotepitoisuudelle altistunut henkilö siirretään raittiiseen ilmaan ja pidetään levossa ja lämpimänä. Jos hengitys on vaikeutunut, annetaan tekohengitystä tai happea ja viedään lääkärinhoitoon.

4.3 Iho

Tuotteen saastuttamat vaatteet riisutaan. Iho pestään vedellä ja saippualla, jonka jälkeen iho rasvataan. Suuret määrät tuotetta voi hätätapauksessa ennen pesua pyyhkiä liuottimeen kostutetulla kankaalla ja pienet roiskeet puhdistusemulsiolla tai ruokaöljyllä.

4.4 Roiskeet silmiin

Silmiä huuhdeltava välittömästi runsaalla vedellä n. 15 min. Tarvittaessa lääkärinhoitoon.

4.5 Nieleminen

Juodaan vettä tai maitoa. Ei saa oksettaa. Mikäli on selvästi nieltä tuotetta, otetaan yhteys lääkäriin.

5. PALONTORJUNTATOIMENPITEET**5.1 Sopivat sammutusaineet**

Käytetään jauhe-, vaahto- tai CO₂-sammutusta. Pienet määrät voidaan myös sammuttaa tukahduttamalla.

5.2 Sammutusaineet, joita ei pidä käyttää turvallisuussyistä

Sammutukseen ei tule käyttää pelkkää vettä, koska vesi voi levittää palavan nesteen paloa.

5.3 Erityiset altistumisvaarat tulipalossa

Palossa muodostuu hajoamistuotteita sisältävää savua, jonka hengittämistä on vältettävä.

6. TOIMENPITEET ONNETTOMUUSPÄÄSTÖISSÄ**6.1 Ohjeet henkilövahinkojen estämisestä**

Tupakointi, kipinöivät työt, hitsaus tms. vahinkopaikan läheisyydessä keskeytettävä välittömästi. Vältettävä liuotehöyryjen hengittämistä ja huolehdittava alueen tuuletuksesta.

6.2 Ohjeet ympäristövahinkojen estämisestä

Tuotetta ei saa päästää viemäriin, vesistöön eikä maaperään.

6.3 Puhdistusohjeet

Vuotanut neste imeytetään hiekkaan tms. imevään materiaaliin. Pienet määrät pyyhitään liuotepitoisella trasselilla tms. Jätteet kerätään ongelmajätteenä hävittämistä varten. Likaantunut alue pestään sopivalla puhdistusaineella.

Sopiva seos jäämien vaarattomaksi tekemiseen on esim. vesi (45 osaa) / etanoli tai isopropanoli (50 osaa) / ammoniakki (5 osaa, tilavuusosina). Tämä seos on palavaa. Palamaton vaihtoehto on natriumkarbonaatti (5 osaa) / vesi (95 osaa) -seos (tilavuusosina). Jäteastioita ei saa sulkea ilmatiiviisti muutamaan päivään hiilidioksidin muodostumisen vuoksi.

7. KÄSITTELY JA VARASTOINTI**7.1 Käsittely**

Liuotehöyryt voivat muodostaa ilman kanssa räjähtävän seoksen. Liian korkeiden liuotehöyrypitoisuuksien muodostumisen estämiseksi käyttöpaikalle järjestetään riittävä ilmanvaihto. Tupakointi, avotulen teko, kipinöivät työt ja hitsaus käyttöpaikan lähistöllä on kielletty. Ruiskumaalauslaitteiston, sekoitusastioiden ym. maadoituksesta maadoitusjohtimin tulee huolehtia staattisen sähkön muodostumisen estämiseksi.

7.2 Varastointi

Varastoidaan kuivassa, hyvin tuulettuvassa viileässä paikassa, erossa sytytyslähteistä. Pakkaus pidetään tiiviisti suljettuna ja erillään elintarvikkeista.

Suojattava kosteudelta. Suljettuihin astioihin voi muodostua painetta kosteuden vaikutuksesta.

HARDENER 007 1378

Päiväys: 16.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

8. ALTISTUMISEN EHKÄISEMINEN JA HENKILÖNSUOJAIMET**8.1 Altistuksen raja-arvot****8.1.1 HTP-arvot**

Tolueenidi-isosyanaatti (TDI)	0,035 mg/m ³ (15 min)
Etyyliasettaatti	300 ppm (8 h)
n-Butyyliasettaatti	150 ppm (8 h)
Iso-Butyyliasettaatti	150 ppm (8 h)
2-Metoksi-1-metyylietyyli- asettaatti	50 ppm (8 h)
Tolueeni	25 ppm (8 h)
Tosyyli-isosyanaatti	0,035 mg/m ³ (15 min)

8.1.2 Muut tiedot

HTP = Haitalliseksi tunnetut pitoisuudet 2009

8.2 Altistumisen ehkäiseminen**8.2.1 Työperäisen altistuksen torjunta**

Huolehdittava työpisteen riittävästä tuuletuksesta. Jos yleisilmanvaihto ei ole riittävä, on järjestettävä tehokas kohdepoisto tai, jos mahdollista, suoritettava työ ruiskumaalauskaapissa tai vastaavassa tarkoitukseen suunnitellussa tilassa.

Käsiteltäessä isosyanaattipitoisia tuotteita on noudatettava liuotinpitoisten maalien yleisiä käsittelyohjeita. Vältettävä höyryn ja varsinkin ruiskutussumun hengittämistä. Henkilöiden, joilla on taipumusta hengitysteiden yliherkkyyteen (esim. astmaa tai kroonista keuhkoputkentulehdusta sairastavat), tulisi välttää työskentelyä isosyanaattipitoisten tuotteiden kanssa.

Työntekijöiden työnopastus on suoritettava huolellisesti.

8.2.1.1 Hengityksensuojaus

Jos ilmanvaihto käyttöpaikalla on riittämätön, on käytettävä puoli- tai kokonaamaria varustettuna A-typin kaasunsuodattimella (ruskea), hionnassa yhdistelmäsuodattimella AP. Ruiskumaalauksessa ja yhtäjaksoisessa pitkäaikaisessa työssä on käytettävä moottorikäyttöistä puhallinsuojainta tai eristävää suojainta (raitisilma- tai paineilmahuppua tms.).

8.2.1.2 Käsiensuojaus

Käytettävä hyväksytyt kemikaalisuojakäsineitä. Sopiva suojakäsinemateriaali on esim. nitrilikumi. Ihovoiteen käyttö on suositeltavaa.

8.2.1.3 Silmiensuojaus

Huolehdittava silmien suojaamisesta, etenkin ruiskumaalauksessa.

8.2.1.4 Ihonsuojaus

Ruiskumaalauksessa on käytettävä tarkoitukseen sopivaa suojavaatetusta.

9. FYSIKAALISET JA KEMIAALLISET OMINAISUUDET**9.1 Yleiset tiedot (olomuoto, väri, hajua)**

Viskoosi neste, voimakas hajua

9.2 Terveiden, turvallisuuden ja ympäristön kannalta tärkeät tiedot

9.2.2	Kiehumispiste/kiehumisalue	+ 77 °C *)
9.2.3	Leimahduspiste	- 3 °C *)
9.2.5	Räjähdysominaisuudet	
9.2.5.1	Alempi räjähdysraja	2,2 til-% *)
9.2.5.2	Ylempi räjähdysraja	11 til-% *)
9.2.7	Höyrynpaine	9,7 kPa (20 °C) *)
9.2.8	Suhteellinen tiheys	0,97
9.2.9	Liukoisuus	
9.2.9.1	Vesiliukoisuus	Ei liukene
9.2.11	Viskositeetti	valumisaika yli 30 s / ISO 3 mm kupilla

HARDENER 007 1378

Päiväys: 16.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

- 9.3 Muut tiedot**
Suhteellinen haihtuvuus (BuAc=1) : 4,2 *)
*) = Etyyliasettaatti

10. STABIILISUUS JA REAKTIIVISUUS

- 10.1 Vältettävät olosuhteet**
Liutehöyryt voivat suljetussa tai huonosti tuulettuvassa tilassa muodostaa ilman kanssa räjähtävän seoksen.
- 10.2 Vältettävät materiaalit**
Säilytetään erillään hapettavista aineista sekä vahvoista emäksistä ja hapoista, amiineista ja alkoholeista. Reagoi amiinien ja alkoholin kanssa kehittäen lämpöä. Reagoi veden kanssa kehittäen hiilidioksidia. Kosteuden vaikutuksesta suljetuissa astioissa muodostuu painetta.
- 10.3 Vaaralliset hajoamistuotteet**
Palaessa ja korkeassa lämpötilassa -esim. hitsattaessa tai polttoleikattaessa maalattua pintaa- voi vapautua haitallisia hajoamistuotteita, kuten typen oksideja, isosyanaattiyhdisteitä, syaanivetyä ja hiilimonoksidia.

11. MYRKYLLISYYTEEN LIITTYVÄT TIEDOT

- 11.1 Välitön myrkyllisyys**
Katso kohta 11.5.
- 11.2 Ärsyttävyyys ja syövyttävyyys**
Katso kohta 11.5.
- 11.3 Herkistyminen**
Pisara-altistuminen hengitysteitse ja ihokosketus voi aiheuttaa allergiaa. Isosyanaateille herkistyneet henkilöt saattavat saada oireita jo hyvin alhaisista, työhygieeniset raja-arvot alittavista pitoisuuksista lähtien.
- 11.5 Kokemusperäinen tieto vaikutuksista ihmisiin**
11.5.1 Hengitysaltistus
Tuotteesta haihtuvien liutehöyryjen tai ruiskutussumun hengittäminen voi ärsyttää hengityselimiä ja limakalvoja sekä aiheuttaa päänsärkyä ja huonovointisuutta. Pitkäaikainen suurten pitoisuuksien hengittäminen vaikuttaa huumaavasti ja voi aiheuttaa hermostollisia oireita, kuten väsyneisyyttä, hermostuneisuutta ja unen häiriöitä.
11.5.2 Ihokosketus
Toistuva ihokosketus poistaa ihoa suojaavan rasvakerroksen ja voi aiheuttaa ärsytysihottumaa. Roiskeet ärsyttävät silmiä.
11.5.3 Muut vaikutukset
Tuote sisältää tolueenia. Saattaa aiheuttaa haitallisia vaikutuksia sikiön kehitykselle. Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.

12. TIEDOT KEMIKAALIN VAARALLISUUDESTA YMPÄRISTÖLLE

- 12.6 Muut haitalliset vaikutukset**
Maalituotteita tulee aina käsitellä huolellisesti, eikä niitä saa päästää maaperään, viemäriin tai vesistöön.

13. JÄTTEIDEN KÄSITTELYYN LIITTYVÄT NÄKÖKOHDAT

- 13.1 Hävitettävä tuote**
Jätteet kerätään ja hävitetään jätehuoltoviranomaisten hyväksymän jätehuoltosuunnitelman mukaisesti. Nestemäinen jäte tulee toimittaa ongelmajätteiden keräily pisteeseen tai muulle vastaavaan paikkaan ongelmajätteenä käsiteltäväksi. Nestemäisen jätteen EWC jättekoodi esim. 08 01 11 (maali- ja lakkajätteet, jotka sisältävät orgaanisia liuottimia tai muita vaarallisia aineita). Liuotin vapaa, kovettunut maali- ja maalausjäte voidaan yleensä toimittaa kaatopaikalle.
- 13.2 Pakkausjäte**
Tyhjät, kuivat myyntipakkaukset voidaan toimittaa järjestettyyn pakkausten kierrätykseen tai tällaisen mahdollisuuden puuttuessa yleiselle kaatopaikalle.

HARDENER 007 1378

Päiväys: 16.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

14. KULJETUSTIEDOT

14.1	YK-numero	1263
14.2	Pakkausryhmä	II
14.3	Maakuljetukset	
14.3.1	Kuljetusluokka	3
14.3.3	Rahtikirjan mukainen nimitys	maalin kaltainen aine
14.4	Merikuljetukset	
14.4.1	IMDG-luokka	3
14.4.2	Oikea tekninen nimi	paint related material
	Merta saastuttava aine	ei
14.4.3	Muita tietoja	EmS: F-E,S-E
14.5	Ilmakuljetukset	
14.5.1	ICAO/IATA-luokka	3
14.5.2	Oikea tekninen nimi	paint related material

15. LAINSÄÄDÄNTÖÄ KOSKEVAT TIEDOT

15.1	Varoitusetiketin tietoja	
15.1.1	Valmisteen varoitusmerkin kirjaintunnus ja varoitusmerkin nimi	
	F	Helposti syttyvä
	Xn	Haitallinen
15.1.2	Varoitusetikettiin merkittävien aineosien nimet	
	Isosyanaattisideaine	
	Tolueenidi-isosyanaatti	
	Tolueeni	
	Etyyliasettaatti	
15.1.3	R-lausekkeet	
	R11	Helposti syttyvää.
	R20	Terveydelle haitallista hengitettynä.
	R36	Ärsyttää silmiä.
	R42/43	Altistuminen hengitysteitse ja ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
	R48/20	Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.
	R63	Voi olla vaarallista sikiölle.
15.1.4	S-lausekkeet	
	S16	Eristettävä sytytyslähteistä - Tupakointi kielletty.
	S23	Vältettävä liutehöyryn/ruiskutussumun hengittämistä.
	S24	Varottava kemikaalin joutumista iholle.
	S29	Ei saa tyhjentää viemäriin.
	S33	Estettävä staattisen sähkön aiheuttama kipinöinti.
	S36/37	Käytettävä sopivaa suojavaatetusta ja suojakäsineitä.
	S38	Kemikaalin käyttö edellyttää tehokasta ilmanvaihtoa tai sopivaa hengityksensuojainta.
	S45	Onnettomuuden sattuessa tai tunnettaessa pahoinvointia hakeuduttava heti lääkärin hoitoon (näytettävä tätä etikettiä, mikäli mahdollista).
15.1.5	Eräitä valmisteita koskevat erityisvaatimukset	
	Sisältää isosyanaattisideainetta. Noudata käyttöturvallisuustiedotteen ohjeita.	

16. MUUT TIEDOT

16.1	Kohdissa 2 ja 3 mainittujen R-lausekkeiden koko teksti	
	R42	Altistuminen hengitysteitse voi aiheuttaa herkistymistä.

HARDENER 007 1378

Päiväys: 16.12.2010

Edellinen päiväys: 11.6.2009

R43	Ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
R14	Reagoi voimakkaasti veden kanssa.
R11	Helposti syttyvää.
R20	Terveydelle haitallista hengitettynä.
R36	Ärsyttää silmiä.
R42/43	Altistuminen hengitysteitse ja ihokosketus voi aiheuttaa herkistymistä.
R48/20	Terveydelle haitallista: pitkäaikainen altistus voi aiheuttaa vakavaa haittaa terveydelle hengitettynä.
R63	Voi olla vaarallista sikiölle.
R10	Syttyvää.
R26	Erittäin myrkyllistä hengitettynä.
R36/37/38	Ärsyttää silmiä, hengityselimiä ja ihoa.
R38	Ärsyttää ihoa.
R40	Epäillään aiheuttavan syöpäsairauden vaaraa.
R52/53	Haitallista vesielioille, voi aiheuttaa pitkäaikaisia haittavaikutuksia vesiympäristössä.
R65	Haitallista: voi aiheuttaa keuhkovaurion nieltäessä.
R66	Toistuva altistus voi aiheuttaa ihon kuivumista tai halkeilua.
R67	Höyryt voivat aiheuttaa uneliaisuutta ja huimausta.

16.3 Käyttörajoitukset

Vain teolliseen ja ammattikäyttöön. Tuotetta ei ole tarkoitettu kuluttajakäyttöön.

16.4 Lisätiedot

Tikkurila Oyj, Tuoteturvapalvelu
Puh. (09) 857 71
Fax (09) 8577 6936
E-mail: productsafety@tikkurila.com

Allekirjoitus

d2/niear